

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

19 De societate quae solet esse duoru[m] fratrum inter se.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

De alijs Societatibus.

CAPVT XVIII.

SOLET esse societas inter coniuges eorum bonorum, quæ constante matrimonio acquirunt.

Primo quæritur, An iure communi inter coniuges sit societas bonorum, quæ durante coniugio lucrificiunt eo ipso, quod simul habitant? Glossa in c. Cum societas 27. q. 2. affirmat, & probat ex cap. Significauit, de Donationibus inter vir. & vxor. sed Couarr. in epitom. de Matrimonio, par. 2. cap. 7. §. 1. num. 5. tradit, communem esse sententiam, talem societatem inter coniuges nec ciuili, nec canonico communi iure contrahi. Et quod dicitur in cap. Significauit, dicit intelligi de bonis, quæ constante matrimonio ex communi viri, & vxoris pecunia acquiruntur: ea enim bona diuidenda sunt, vt pote acquisita ex bonis vtriusque coniugis, vt ibi Doctores animaduertunt, & in cap. Cum societas 27. quest. 2. inter coniuges dicitur esse societas, nimirum ad habitandum simul, ad familiam gubernandam, ad prolem generandam, educandam, instituendamque. Nihilominus in Hispania legibus, & constitutionibus regijs decretum est, vt inter virum, & vxorem sit societas omnium bonorum, quæ stante matrimonio comparantur: idemque consuetudine in Gallia seruari, testatur Couarr. loco citato. Leges vero Hispanienses illæ locum habent, postquam vir, & vxor simul habitare ceperunt, & adhuc habitant, cum bona acquiruntur. nam si separatio coniugum facta sit, ita vt vir, & vxor non habitent simul, diuortio ob alterius adulterium auctoritate Ecclesie facta, bona, quæ postea acquiruntur, non omni ex parte communi sunt. Verbi gratia ob adulterium mariti, vxor diuortium petiuit, tunc quæ vxor acquirat, cum viro minime communicat. Et idem iuris est, si vir ob adulterium vxoris, diuortium procurauerit. At vero bona, quæ alter coniugum adulterij reus, facta diuortio acquirat, communia sunt, quia eius culpa separatus est à coniuge, thori fidem violando. Couarr. loco citato.

Predictæ itidem leges locum habent in coniugibus, qui bona fide sunt matrimonio coniuncti, quamuis ex occulto alioqui impedimento matrimonium minime subsistat, ibidem Couarr.

Secundo quæritur, An si maritus, matrimonio constante, nactus sit ex consolidatione vsumfructum agri, vel domus, cuius proprietatem ante contractum matrimonium habuerat, eiusmodi vsumfructus sit cum vxore communis? Teste Couarr. loco præallegat. num. 9. aliqui sentiunt esse communem, quia stante matrimonio, vir talem vsumfructum adeptus est. Sed horum sententiam confutat Couarruias. Primo, quia vsumfructus, quando cum proprietate consolidatur, iure proprietatis acquisitus censetur. l. Vsumfructus. ff. de Vsumfructu. & l. Si proprietati. ff. de Iure dot. ergo cum proprietate communis non sit, vsumfructus nequit esse communis. Deinde id quod contingit ex causa prioris, atque præterita, sine facto nouo, ad tempus causæ prioris, & præteritæ referri debet. l. In ratione si Imperator. i. ff. ad Legem Falcidiam. l. Pomponius 2. ff. de Negot. gestis. ergo vsumfructus, qui ratione pristina, & antiquæ proprietatis contingit, non dicitur ex causa lucri provenire.

Item, quæ accedunt rebus mariti, natura, & vi sua, non sunt illi cum vxore communia. l. Verum. ff. pro socio. Sic hoc exemplum: Maritus quando nuptias contraxit, fundum habebat æstimatum centum aureis, & stante matrimonio idem fundus mille aureis æstimatur, huiusmodi incrementum non est commune, ergo vsumfructus cum proprietate consolidatus, communis non sit, & proinde vsumfructus erit vxori cum viro communis, si matrimonio constante fundus fuerit à marito emptus, & causa emptionis vsumfructus cum proprietate consolidatus.

Ex his etiam efficitur, vt res solius viri sit, quam vsu ca-

pere ante matrimonium ceperat, postea stante matrimonio plene est adeptus: quoniam tamen res in viri dominium transiit ex facto, & possessione, quæ stante matrimonio contigerunt, vt dicitur cap. vlt. de Prescript. lucrum tamen huiusmodi ex vsumfructione, quæ ante matrimonium cepta, paulatim sua vi, & natura post matrimonium completa est, communicatur. Hinc etiam fit, vt emolumenta, & commoda in rebus mariti facta, constante matrimonio, ad ipsum pertineant, quamuis eorum pretium sit coniugique commune, nisi res, quæ meliores redditæ sunt, ad ius primogenitorum spectent.

Quæres, an vbi extant predictæ leges, alter coniugum possit bonis, quæ sibi deferuntur, stante matrimonio, renunciare? Respondeo, posse, Gloss. in cap. Significauit, de Donat. inter vir. & vxor. & Couarr. loco cit. Vnde maritus repudiare potest hæreditatem sibi delatam, vel legatum relictum: neuter tamen coniugum potest, quod sibi est debitum, remittere. Ratio vtriusque est, quia remissio debiti est quædam liberalis, & gratuita donationis species, & proinde qui remittit, aliquid ex suo donat: sed is, qui repudiatur, quæ sibi deferretur, nihil ex suo donat, vel amittit, quia nondum in re ius acquisiuit. Immo etiam si maritus creditores habeat, nihil eis nocet, si repudiet hæreditatem, vel legatum. Ita Couarr. quem dixi loco, num. 11. & 12.

De societate, quæ solet esse duorum fratrum inter se se.

CAPVT XIX.

DE hac societate Bart. in l. Si patruus. C. Communia vtriusque, iud. Petrus Perusinus, tract. de duob. fratribus. Angelus in verb. Peculium 2. Siluelt. eod. verb. Peculium 2.

Primo quæritur, An societas inter fratres contracta intelligatur eo ipso, quod habeant hæreditatem, vel patrimonium indiuisum? Respondet Bartolus loco cit. in hunc modum: Si neuter eorum negotiatur, societas non est contracta. Deinde, si vnus solus negotiatur, non contrahit societatem cum altero, qui nullam operam negotiationi dat. Si vterque negotiatur, eo ipso societas quæritur inter ipsos contracta censetur. Bald. in l. Cum duobus §. si frater. ff. pro socio. & in l. Si patruus, supra cit. docet ex fratrum actibus posse colligi, etiam si non negotientur, an sit inter eos contracta societas: nam viri nobiles negotiati non consueuerunt. Nihilominus si in commune conferant omnia munera, dona, & stipendia, & quæ sibi legata sunt, eo ipso videntur inter se societatem inire, quoniam alioqui huiusmodi actus sunt sociorum.

Insuper si vnus ex fratribus, quamuis non negotiatur, omnia tamen cum alio fratre communicat, quæ sibi vndeque proueniunt, reuera cum illo societatem contrahit: si vnus iudem fratrum se in vna negotiatione exerceat, & tamen vterque in commune confert luera, & bona, quæ sibi obueniunt, eo ipso societatem inire creduntur.

Secundo quæritur, Quando omnium bonorum societatem coire fratres censentur? Respondeo, eos non contrahere societatem omnium bonorum, nisi id expresserint, quare solum contrahunt societatem quæritus, quando bona sibi obueniunt in commune conferunt.

Tertio quæritur, An quando frater natu maior res suas, & fratris comuni nomine administrat, ita vt frater alter ratum habeat, quod gerit, contrahat societatem? Respondeo, eum contrahere, ac proinde ex dolo, & lata culpa, vel leui teneri.

Quarto quæritur, An frater habens cum fratre hæreditatem, vel patrimonium indiuisum, debeat cum eo communicare omne lucrum sibi obueniens ex publico munere, & officij administratione? Respondeo, minime: quia

inter

inter ipsos non est contracta societas omnium bonorum, & proinde lucri, quæ ex publicorum munerum administratione descendunt, communicanda non sunt, cum ex questu non veniant. Siluest. *Peculium*, 2. *quæst.* 20.

Quinto queritur, quando frater contracta cum altero fratre societate, simpliciter bona castrensis, vel quasi castrensis in communem utilitatem impendit, an possit repetere? Respondeo, posse. Ita Bartolus *loco citato*, & Siluester *verbo Peculium*, *quæst.* 20. *ad finem*. Unde si frater ex bonis communibus, filiam suam dotauerit, eam dotem debet in suam partem computare. Bartolus, & Siluester *dictis in locis*.

Sexto, Quid dicendum, quando duo fratres simul habitant, & è communi mensa, cibo, & potu viuunt post obitum patris, & vnus eorum ex suo aliquid in communem victum impendit, idne iure repetet? Respondeo, si est contracta societas communis victus, non posse: bene tamen posse, si non contracta. Siluester ex Baldo, *Peculium*, 2. *quæst.* 22. & hoc locum habet, quando fratres sunt ætate maiores: lecus si alter est minor, aut furiosus, aut prodigus, cui sit publica auctoritate bonorum administratio interdicitur: tunc enim impensa facta in alimentis illius non reperitur, nisi is, qui impendit, expresserit se huiusmodi impensas non condonare, eo quod redditus communes ad alimenta sufficient: nec enim est vlla obligatio, qua ad id faciendum teneatur.

Septimo queritur, An quando fratres ex communi causa viuunt, & commune patrimonium habent, eo ipso societatem contrahere videantur, quamuis nihil aliud expresserint? Respondeo, non eo ipso, nisi verbis, vel factis alijs id significent, quamquam solum ex communi mensa viuunt, indiuisum patrimonium habentes.

Octauo queritur, An quando vnus ex fratribus, qui in eadẽ hereditate communi, & indiuisa succedunt, sumptus, & impensas facit in honoris, & dignitatis gradu consequendo, vel in nuptijs suis, aut filiorum, huiusmodi sumptus sint communes? Respondeo, minimè, nisi inter eos conuenierit, vt sint communes: quoniam nulla est inter eos societas contracta.

Nono queritur, An contracta inter duos fratres societate omnium bonorum, possit alteruter filias suas ex bonis communibus dotare? Respondeo, posse, quia in huiusmodi societate omnia bona legitime questita communicantur. Et proinde lucri, commodi, debita, damna, & pericula sunt communia: ergo frater vnus alteri debet contribuere, vt militet, si velit; vel vt filiam dotet, siue ad nuptias contrahendas, siue ad Religionis institutum capessendum.

*De societate vtrinq; libera, Italicè dicta
A goder' à godere.*

CAPVT XX.

VSITATVS est in Italia contractus, quo vnus dat alteri rem suam, puta, domum, & alter ipsi dat pecunias, & paciscuntur sic: Vtere tu domo mea, & ego vter pecunia tua: & liberum est vtrique rem suam, vel pecuniam repetere. v.g. Titius dat Caio mille, & quadringentos aureos, & Caius dat Titio domum suam, quam locare solet quotannis centum aureis: & pactum est, vt quando Titius voluerit, repetat pecuniam suam à Caio, & reddat ipsi domum. Item, vt quocumque voluerit Caius, repetat domum suam à Titio, pecunijs restitutis.

Queritur iam, An hic contractus sit licitus? Videtur enim esse quædam societas vtrinq; libera. Siluest. *in Rosa Aurea tract.* 3. *casu 65.* talem contractum, vt vsurarium improbat, & vsuram committi dicit à Titio, qui pecunias dat, quoniam eo ipso, quo retinet sibi ius repetendi à Caio, eas mutuo dat, & interim lucrum percipit, quia vtrius domo Caij, & in ea habitat, & nihil computat in fortem.

Alij vero censent licitam esse societatem, quia videtur esse contractus emptionis, & venditionis, cum pacto retrouendendi in gratiam venditoris, & emptoris. Titius enim domum emit à Caio mille, & quadringentis aureis, & vterque liberam facultatem habet dissoluedi contractum: sic nemp; gratia exempli: Caius, qui vendit domum, potest, quando voluerit, restituere pretium Titio, & redire, siue repetere domum suam, quod est pactum retrouendendi in gratiam venditoris: & Titius quoque nutu suo potest domum Caio reddere, & repetere ab ipso pretium, quod dederat, quod est pactum in gratiam emptoris. At huiusmodi pactum, quamuis multi condemnent tanquam vsurarium, vt Sotus *lib. 6. de Inst. quæst.* 3. *art. 1.* Nauarr. *in commentar. de Vsur. num. 97.* alij tamen volunt esse licitum, vt Conradus *de Contractibus quæst.* 84. Gabr. *in 4. dist. 15. quæst.* 12. *art. 3. dub. 4.* Couarr. *lib. 3. Variarum resolutio. num. cap. 9. num. 3.* Maior *in 4. dist. 15. quæst.* 43. Medina *de Rebus per vsuram acquisitis, quæst.* 15. ergo licitus est talis contractus.

Meo iudicio difficile est, prædictum contractum liberare ab vsura, quia Titius, qui pecunias dat, ius habet eas repetendi: ac proinde mutuas eas dare videtur. Deinde farcor, Conradus, Medina, & Couarruiam dixisse, licitum esse pactum retrouendendi ad voluntatem emptoris, sed ingenue tamen illi consentitur, non esse in Republica permitendum, quia vsuræ speciem, & figuram habet.

Præterea si quis licitum esse fateatur pactum huiusmodi, necesse est, vt etiam dicat, pereunte fortuito Caij domo, videlicet incendio, ruina, inundatione fluminis, apud Titium totam emptionem, & venditionem finiri, nec posse Caium domum repetere, nec Titium cogi aliquid loco domus Caio restituere, quia Titius domum emit à Caio pretio soluto; ergo nihil amplius debet, nec Caius iure compellitur Titio pretium reddere, quia domus fortuito perijt, ergo eam amplius non redimit, & proinde pretium sibi iure retinet, quia res vendita petit emptori, non venditori, quod non fit in hoc contractu.

Postremo dubitari nequit, quia sint impares conditione Caius, & Titius: nam plus oneris sustinet Caius, quam Titius. Titius enim habet ius repetendi suam pecuniam, & Caius suam domum: sed facilius est Titio domum reddere Caio repetenti, quam sic Caio pecuniam restituere Titio reposcenti: difficultas enim est, pecunias, quas non habes, restituere, quam reddere domum quam tenes, & ac proinde plus pretij dandum est Caio, qui plus oneris suscipit.

Ex his perspicitur vsurarium esse talem contractum inter Titium, & Caium, si in omnem euentum Caius debet pecuniam Titio restituere, & vsuræ peccatum Titius committit mutuas dans pecunias, & lucrum, quod ex domo Caius percipit, non computans in fortem.

Querens, An Titius, & Caius possint aliquo modo licito quem diximus contractum inter se inire? Conradus, Medina, & Couarruias dicent posse in hunc modum: Si Titius aureos mille & quadringentos dat Caio, tamquam pretium, quo emit ab eo cæsum annum centum aureorum, & Caius locat ipsi Titio domum suam ad tempus, ad quod Titius voluerit conducere, quæ ex locatione reddit quotannis totidem aureos; quia Titius centum ipsi Caio debet ex domo conducta: & Caius quando voluerit, potest censum redimere, quo redempto, repetet domum suam, & Titius potest, quando sibi libuerit, à contractu locationis recedere, hoc est, reddere Caio domum suam, & repetere pecunias suas. Sed tunc necesse est, vt censum, quem Caius Titio vendit, constituar in re aliqua certa immobili, & fructifera, ac ea in totum, vel ex parte pereunte, perit census in totum, vel ex parte, ita vt censum integrum exigere amplius non possit: & nihilominus cogitur Titius secundum consentientiam dare Caio quotannis centum aureos, tamquam pretium domus sibi locata. Rursus si domus Caij locata Titio fortuito pereat, vel desinat reddere ex locatione quotannis centum aureos, necesse est, vt Caius reliquum aliunde suppleat, vt annum censum totidem